

Milan Calábek : F r e d e r i c

Divadlo F. Bezruč, Ostrava

Premiéra 5. května 1972

Režie : Pavel Hradil

Výprava : Jan Dušek

Hudba : Zdeněk Pololáník

Z původní předlohy-Flaubertovy Citové výchovy, přebírá Calábek do svých "dramatických výjevů na téma G. Flauberta" pouze dobové zařazení, Francii v polovině minulého století, jména a typologii některých postav. Jinak s látkou, v níž je ústředním motivem láska Frederica k paní Arnouxové, zachází zcela volně. Děj se promítá prostřednictvím Frederica, jakoby přímo tryskal z jeho niterných reakcí. Epický, rozsáhlý román je způsobem stříhové montáže stažen do příběhu pouze několika dnů.

Tvůrčí tým - autor, režisér P. Hradil a výtvarník J. Dušek, po letech společné spolupráce již výborně sehraný, dochází v této inscenaci nejdále v realizaci specifické divadelní poetiky. Použitím antiiluzivních ryze divadelních^{ckých} metafor vytváří Hradil svižné, komediální představení, při němž především mladí diváci citlivě vnímají smysl díla jako výstrážné varování před životními kompromisy a rezignací.

Dramatický text již sám o sobě dává předpoklady pro jevištní tvar, který vychází z přesného, psychologicky podmíněného jednání Frederica a jeho vztahů k ostatním aktérům příběhu. Herci svými scénickými akcemi vnášejí sami nejen proměnu dramatického času, ale i změny dějiště, pro něž je promyšlené ~~řezané~~ scénografické řešení J. Duška doslova ideální. Homogenní, neměnný výtvarný celek zahrnuje v sobě komponenty všech dějišť - Fredericův ateliér, interiér bytu Arnouxových, Anglickou kavárnu, byt Rosanatty a další. Společně s hudebními motivy Z. Pololáníka evokuje ~~světa~~ vůni Paříže minulého století.

Z interpretů je třeba vyzdvihnout především senzitivního a jemného Jiřího Fišera v náročné titulní roli. Fišer mistrovsky rozvíjí psychologické herecké postupy, s plachou cudností se utápí v bezmezné náklonosti a lásce k paní Arnouxové, roztržitě a popudlivě reaguje na své okolí a v působivém závěru po svém "zmoudření" se opět vrací ~~ke svému~~ s novou vírou k původní představě pozitivních životních hodnot. Draho-míra Hofmanová jako paní Arnouxová jakoby vyšla z obrazu mistra minulého století, krásná a lyrická, ženská i dívčí. Stejně i Jan Filip v panu Arnouxovi dokonale naplňuje režijní výklad. Životní ztroskotání překrývá bujným cynismem, má v sobě nostalgii i bolest zmarněné existence.

Calábek

Calábek

30. září večer jsem viděl v Divadle Petra Bezruče reprizu Hradilovy inscenace Calabkovy hry Frederic. Calabkova jevištní adaptace Flaubertova románu Citová výchova je epická, kompaktní celek, rozdělený do dvou částí, kde se jako ve filmovém scénáři hromadí, řadí a prolínají scény, soubíhající se záměrným způsobem k charakterizaci hlavní postavy románu, k Fredericovy. A pak je tu celá řada znamenitě typizovaných postav a epizodních figur, dotvářejících atmosféru doby a atmosféru klasického románového díla. Každá postava tu průběhem děje prožívá své osobní drama. Jan Dušek postavil Pavlu Hradilovi pro tuto práci simultánní scénu, která pomáhá dramatikovu a režisérovu záměru pro co největší možnou komplexicitu plastického vyjádření. Je tu mnoho zajímavých a talentovaných hereckých výkonů, zkušeně vedených režisérem Hradilem, ale všem vévodí výkon mladého mimořádně nadaného umělce Jiřího Fišera v titulní roli. Nervní, pohyblivý, technicky a myšlenkově bohatě vyzbrojený herec, připomínající postupy a metodu herecké tvorby Jana Třísky, který určuje v podstatě rytmus a tempo inscenace a který upoutává diváka způsobem, kdy se musí zamýšlet nad psychologicky účinným osudem mladého dobrodruha v pařížském společenském prostředí. Je to znamenitá inscenace znamenité dramatické práce!

Praha, 15. prosince 1972

Jan Procházka
Jan Procházka

Musil